

Preek – Eerste Advent, 29 november 2020

Psalm 85 – Jesaja 11

Geliefde gemeente van onze Heere Jezus Christus,

Het is Advent, de tijd van het jaar die zich meestal goed leent voor gezelligheid, voor samenzijn, lichtjes, lekker eten, het kindje in de kribbe en 'vrede op aarde'. Maar dit jaar heeft Advent een kant die een heel stuk grimmiger is. Alle dingen waar we ons op verheugen met kerst vallen nu weg. We zouden bijvoorbeeld dit jaar weer een speciale dienst houden waarin we het vredeslicht doorgeven, maar dat zit er nu natuurlijk ook niet in. Er wordt van ons gevraagd dat we flexibel zijn, ons aanpassen aan de veranderende omstandigheden. Maar we zijn toch voor een groot deel gewoontedieren, en we houden van onze knusse Adventsperiode. Niet zonder reden natuurlijk, want het is mooi om met elkaar als familie of als vrienden te ervaren dat je bij elkaar hoort en met elkaar feest wil vieren.

Maar ik heb het idee dat we dit jaar met Advent misschien wel een heel stuk dichterbij komen bij de profetieën in het Oude Testament ook zo enorm reikhalzend werd uitgekeken naar vrede en naar de komst van de Messias. We lezen in Jesaja met name profetieën die heel diep gaan. Profetieën die met elk woord uitschreeuwen: we moeten vrede. We redden het niet anders. We gaan hieraan kapot. We hebben de Eeuwige nodig die ingrijpt. Er moet een verlosser komen. Heel direct, heel rauw op je dak. We hebben in Jesaja ook profetieën die een heel andere toon aanslaan, die ons een visioen, een toekomstbeeld, een utopie schetsen. Niet vanuit een soort kinderlijk wensdenken, maar vanuit het vertrouwen dat de Eeuwige alle dingen goed en alle dingen nieuw zou maken.

We hebben vandaag Jesaja 11 gehoord uit een hertaling, en het voordeel daarvan is dat deze oude woorden weer op een nieuwe manier binnen komen. Ze vertellen van wat er gebeurt als de koning, als de Messias komt. Dan zal er vrede zijn.

De wolf en het lam zullen samen wonen,
De panter zal naast het geitje liggen,
Het kalf en het welpje van de leeuw,
Zullen samen in de wei staan:
Een kind zal ervoor kunnen zorgen.

Als er vrede is in de natuur, zal er ook vrede zijn tussen de mensen. Als dieren elkaar niet meer naar het leven staan, dan zullen mensen dat ook niet meer doen. Alles is in harmonie.

Laten we proberen om het voorbeeld van Jesaja's visioen na te volgen en ook een visioen voor onze dagen te maken:

Als de mensen weer gezond zullen zijn,
En corona voorgoed een bizarre droom is,
Dan zal er een groot kerstfeest gevierd worden,
Opa's en oma's zullen hun pasgeboren kleinkinderen in de armen nemen
Broers en zussen vallen elkaar in de armen
Oude vrienden babbelen met nieuwkomers,
Iedereen kijkt de tafel rond en ziet:
hé, daar zijn de transmigranten uit Duinkerken
Zij hoeven niet meer onder een stuk zeil te slapen
Kijk, daar is mijn Syrische buurman,

Hij is vrolijk want zijn nachtmerries zijn voorbij.

Als de mensen weer gezond zullen zijn,
Dan zullen ze weer samen eten,
Met op tafel gerechten uit elke cultuur,
Er zal geen kip of kalkoen meer geslacht worden,
Want er is genoeg voor iedereen.

Als de mensen weer gezond zullen zijn,
Zullen ze elkaar weer aanraken
En de angst zal niet meer zijn.

Zó zou het er ongeveer uitzien als ik de woorden van Jesaja zou moeten vertalen voor vandaag.
Maar dat is nog niet alles, want in het laatste deel van het visioen heeft hij het over de relatie van Israël met God.

Niemand zal nog ruzie maken,
Niemand zal nog kwaad doen.
Want zoals het water de bodem van de zee bedekt,
Zo zal God een plaats hebben
In het hart van iedere mens.

God zal een plaats hebben in het hart van ieder mens! Of, zoals staat in de Willibrordvertaling: De kennis van de Heer vervult het hele land, zoals het water heel de bodem van de zee bedekt.

Zoals de zuurstof die we inademen overal om ons heen is. Zó aanwezig zal God zijn, zo aanwezig, onzegbaar, maar tastbaar en voelbaar nabij.

Laat dat maar even op je inwerken. Zoals het water de bodem van de zee bedekt, zo zal de kennis van de Heer het hele land, de hele aarde vervullen.

Zo dichtbij. En dat is precies ook waar we naar uitkijken met Advent: dat God zo nabij, zo kenbaar geworden is in Jezus. Want Jezus is Immanuël, God met ons. Tijdens de belijdeniscatechesatie bespraken we de namen van Jezus en kreeg ik de vraag: waarom wordt Jezus eigenlijk niet zo vaak Immanuël genoemd? Goede vraag, ik stond eigenlijk met m'n mond vol tanden. Want ja, waarom niet? Mattheüs 1: 23 is duidelijk: "De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal hem de naam Immanuel geven, wat in onze taal betekent: 'God met ons'.

Jezus is Immanuël, en hij is God met ons. Hij laat ons zien wat Gods aanwezigheid betekent. Hij heeft ons laten zien waar we zo naar uitgekeken hebben. Hij is de vervulling van de profetie van Jesaja. Zo zal God een plaats hebben in het hart van iedere mens.

Maar toch, als we om ons heen kijken, zien we nog weinig van het andere deel van het visioen. Dieren liggen niet languit naast elkaar te relaxen, maar nog altijd worden grote delen van de bossen in Indonesië gekapt voor de productie van palmolie waardoor de chimpansees uit hun leefgebied worden verjaagd. De omstandigheden in de bio-industrie zijn nog steeds ten hemel schreiend.

We leven daarom nu in de tussentijd en dat is de reden dat we telkens elk jaar opnieuw weer Advent vieren. Want we zien ook uit naar de tweede komst van Jezus wanneer hij terug zal komen in heerlijkheid. Wanneer het vreedrijk aanbreekt. We blijven daarop hopen en zelf ook ons steentje bijdragen. Daar is Advent voor: om alvast de houding aan te nemen die past bij het Rijk Gods.

In Psalm 85 krijgen we een inkijkje wat in het Rijk Gods belangrijk is en welke kernbegrippen er centraal staan. Wat de grondwet is, als het ware. Dat zijn er vier:

Trouw en waarheid omhelzen elkaar
Recht en vrede begroeten elkaar met een kus

Trouw en waarheid, recht en vrede. Niet los te verkrijgen, maar deze zijn met elkaar versmolten. Ik las de volgende mooie zin bij de voorbereiding op de preek:

“Geleefde gerechtigheid is de ruimte die we maken voor de komst van de Eeuwige, de manier waarop we hem verwelkomen.”

Dat vat als het ware de preek samen. We hebben geleefde gerechtigheid nodig. Niet alleen zéppen dat we recht willen doen, maar het daadwerkelijk doen. Op die manier maken we ruimte voor de komst van de Eeuwige. Want de Eeuwige is gekomen als Immanuël, als God met ons, als de Vredevorst.

Jezus is gekomen zodat trouw en waarheid elkaar omhelzen
Jezus is gekomen zodat recht en vrede elkaar begroeten met een kus.

Het is heel mooi en opvallend dat hier in de psalm het woord ‘kussen’ wordt gebruikt. Recht en vrede kussen elkaar. Kussen hoeft niet alleen letterlijk te zijn, tussen personen, maar ook deze aspecten van het heil kussen elkaar. Zo intiem zijn ze met elkaar verbonden. Recht en Vrede zijn als het ware personen geworden. Recht en Vrede vormen een eenheid. Ze gaan als geliefden met elkaar om en ze vullen elkaar aan. Dat is het kenmerk van het heil, van de genade, van het Rijk Gods. Nu drijven zo veel dingen Recht en Vrede uit elkaar. Hun lippen weten elkaar maar moeilijk te bereiken. Zo vaak staan mensen, volken, of structuren in de weg dat Recht en Vrede elkaar niet meer kunnen raken. De dichter van psalm 85 ziet een andere wereld: Trouw en waarheid liggen in elkaars armen. Recht en vrede zijn verstrengeld in een kus.

Dit visioen is een onderdeel van de heelheid die de Messias zal gaan brengen. Een wereld van én én, een wereld waarin je niet meer hoeft te kiezen voor het éne goed maar waarbij je het ándere goede uitsluit. Want nu leven we in een wereld waarin de keus voor het éne ding dat goed is vaak ervoor zorgt dat je iets anders kiest waar ook weer allemaal haken en ogen aan zitten. Denk maar aan duurzame energie: zonnepanelen zijn een keus voor duurzame energie, maar worden vaak niet duurzaam geproduceerd. Of: ik kies ervoor om geen vlees te eten om niet mee te doen aan de bio-industrie. En ik kies in plaats daarvan voor een avocado. Maar die wordt dan wel weer ingevlogen vanuit de andere kant van de wereld, ook niet echt duurzaam. In onze wereld is er altijd wel een stukje dat de puzzel kromtrekt. Altijd zijn er haken en ogen. In onze wereld gaan trouw en waarheid lang niet altijd samen. Blijf je bijvoorbeeld trouw aan een vriend of vriendin omdat je bang bent om hem of haar kwijt te raken. Maar doe je dat ten koste van jezelf omdat je weet dat hij of zij niet volkomen eerlijk tegen jou is geweest. Dan heb je wel trouw maar geen waarheid. Of zeg je iemand eens goed de waarheid, maar leidt dat tot een verwijdering en is de vriendschap voorbij. Dan heb je waarheid zonder trouw.

Als je er eens goed over nadenkt, kom je tot de conclusie dat het in onze gebroken wereld nog niet zo vanzelfsprekend is dat trouw en waarheid samen gaan en recht en vrede ook écht bij elkaar zijn. Er zijn te veel ongerijmdheden, te veel structuren die gewoon niet goed zitten. Te veel haken en ogen. Daarom kijken we in deze tijd ook uit naar het komende vrederijk. Het rijk van Christus. Want Christus verzoent de hele wereld in zichzelf, met zichzelf. Christus brengt de eenheid en zorgt dat alle fragmenten, alle puzzelstukjes van deze wereld weer in elkaar passen.

Daarom blijven we reikhalzend uitzien deze advent. Laten we deze advent daarom de woorden van Psalm 85 een plekje geven in ons gebedsleven:

Toon ons HEER, uw liefde.

Schenk ons uw heil.

Laten we horen wat God, de HEER, tegen ons zegt.

Hoe de HEER spreekt over vrede.

Amen.